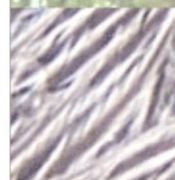
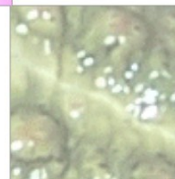
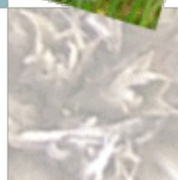
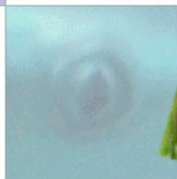
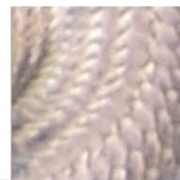

ECOquickscan

ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap

Quick scan flora en fauna

Goudenregenstraat 1 te Duiven

lid Netwerk Groene Bureaus

18 november 2024
projectnummer: 23063

Quick scan flora en fauna

Goudenregenstraat 1 te Duiven

Opdrachtgever
Contactpersoon

Gemeente Duiven

Projectnummer
Datum
Auteur

23063
18 november 2024
ing. [REDACTED]

Wijze van citeren

Burgt, H.H.J. van der, Quick scan flora en fauna Goudenregenstraat 1 te Duiven. *ECOquickscan*, ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap, Loo, 2024.

Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus.

ECOquickscan ecologisch adviesbureau voor natuur en landschap
't Grieth 10 | 6924BJ Loo (Gld) | T 026-3034219 | info@ecoquickscan.nl | www.ecoquickscan.nl | KvK: 75203901

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Situering plangebied en gebiedsbeschrijving	2
1.3	Beoogde ingrepen en planning	2
2.	WETTELIJK KADER	3
2.1	Zorgplicht	3
2.2	Gebiedsbescherming	3
2.2.1	Natura 2000	3
2.2.2	Natuurnetwerk Nederland	4
2.3	Soortbescherming	4
2.3.1	Beschermde soorten	4
2.3.2	Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen	4
3.	TOETSING	5
3.1	Onderzoeksmethodiek	5
3.2	Beschermde gebieden	5
3.2.1	Natura 2000	5
3.2.2	Natuurnetwerk Nederland	6
3.3	Beschermde soorten	6
3.3.1	Vaatplanten	6
3.3.2	Grondgebonden zoogdieren	6
3.3.3	Vleermuizen	8
3.3.4	Vogels	9
3.3.5	Amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige soortengroepen	10
3.3.6	Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen	11
4.	CONCLUSIE	12
4.1	Gebiedsbescherming	12
4.2	Soortenbescherming	12
4.3	Consequenties	13
4.3.1	Zorgplicht	13
4.4	Aanbevelingen	14

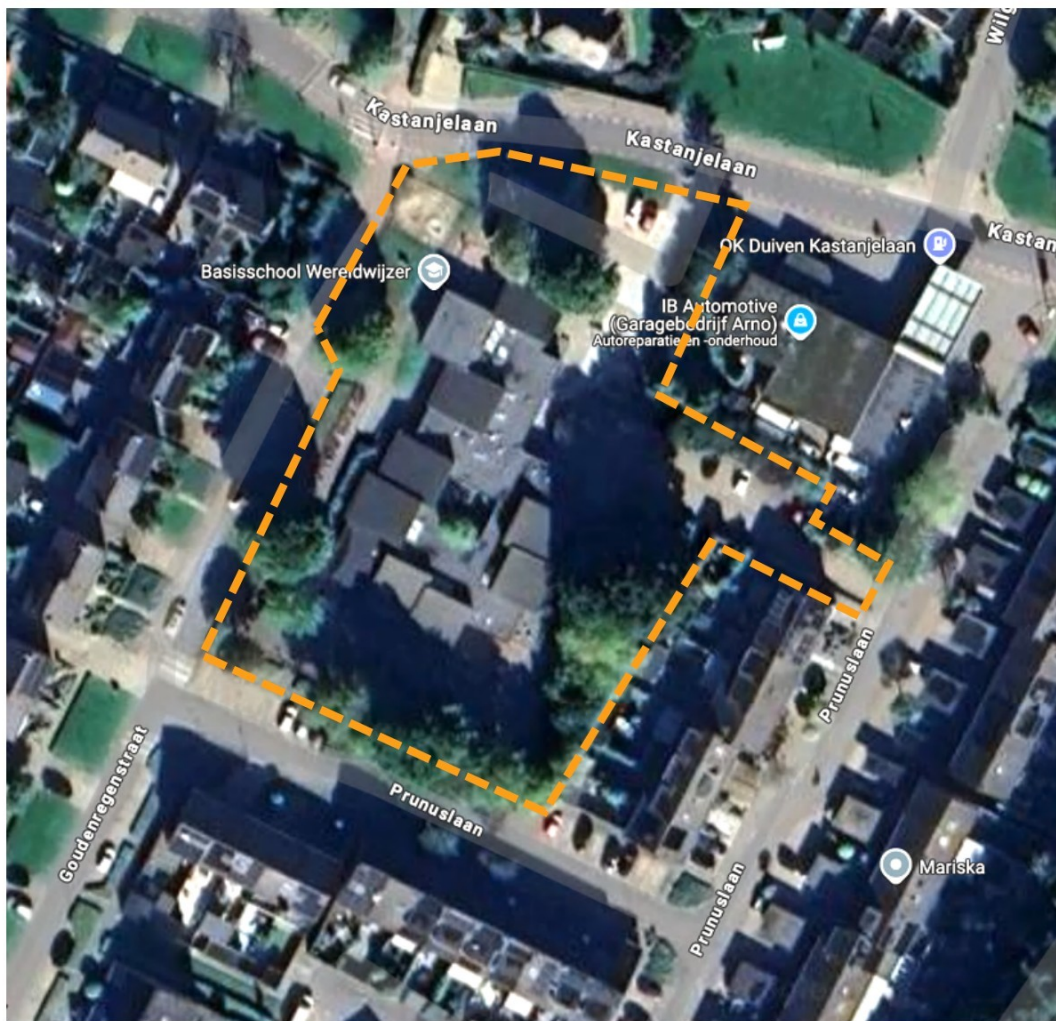
Bijlagen

- Bijlage 1 Literatuurlijst
Bijlage 2 Omgevingswet

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In Duiven (gemeente Duiven, provincie Gelderland) is aan de Goudenregenstraat 1 de sloop van het schoolgebouw en verwijderen van het groen beoogd ten behoeve van de bouw van woningen. In het kader van de beoogde ontwikkelingen heeft de Gemeente Duiven aan ecologisch adviesbureau *ECOquickscan* gevraagd te beoordelen of deze ruimtelijke ontwikkeling effect heeft op de flora en fauna op en rond de locatie. De voorliggende quick scan flora en fauna voorziet hierin.

Ligging (oranje omlijnd) van het plangebied; school inclusief buitenruimte (bron: Google Maps).

1.2 Situering plangebied en gebiedsbeschrijving

Het plangebied aan de Goudenregenstraat 1 ligt in de bebouwde kom van Duiven ten zuidoosten van het centrum. Het schoolgebouw ligt in de woonwijk De Vergert. Rondom het gebouw liggen voornamelijk woningen; aan de noordoostzijde staat nog een voormalig autobedrijf (garage) met bedrijfswoning en, nog in werking zijnde, tankstation. De wijk heeft, afgezien van de tuinen, weinig groen. Langs de grote wegen door de wijk, waaronder Kastanjelaan en Vergertlaan, zijn wel grotere groenstructuren aanwezig. Aansluitend op het plangebied liggen, naast de Goudenregenstraat, de Prunuslaan en Kastanjelaan.

Het plangebied zelf bestaat uit een gebouw met pannendaken en platte daken. Een groot deel van het onbebouwde deel bestaat uit een schoolplein met diverse speelvoorzieningen. Het schoolplein en de rand daaromheen is groen ingericht. In contrast met de rest van de wijk zijn de bomen/groenstructuren binnen het plangebied groot en volwassen. Binnen en direct aansluitend op het plangebied zijn geen waterelementen aanwezig.

Een indruk van het plangebied; de school met het aanwezige groen en verharde schoolplein (boven), het groen (coniferen) op het aansluitend gelegen perceel (Kastanjestraat 20 en 20a) met op de voorgrond diverse speeltoestellen (linksonder) en parkeervakken met groen aan de oostzijde van het plangebied (rechtsonder).

1.3 Beoogde ingrepen en planning

Binnen het plangebied is de sloop van het schoolgebouw en verwijderen van het groen beoogd ten behoeve van de bouw van woningen. Een planning is op dit moment nog niet bekend.

2. WETTELIJK KADER

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natura 2000 en het Natuurnetwerk Nederland. In bijlage 2 is een uitgebreidere toelichting opgenomen bij de soort- en gebiedsbescherming zoals opgenomen in de Omgevingswet.

2.1 Zorgplicht

De Omgevingswet kent een algemene zorgplicht. Voor gebiedsbescherming en soortenbescherming is een specifieke zorgplicht beschreven.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1^e lid Bal).

Ook is in het Bal een specifieke zorgplicht opgenomen voor flora- en fauna-activiteiten. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1^e lid Bal).

Op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben de provincies dit beleidsneutraal ingestoken ten aanzien van de zorgplicht. Uit de provinciale verordening of op basis van jurisprudentie zal op termijn moeten blijken of een nadere uitleg nodig is.

2.2 Gebiedsbescherming

2.2.1 Natura 2000

De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden zijn in Nederland opgenomen in de Omgevingswet en de onderliggende Omgevingsregeling en en AMvB's. Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europese Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000).

Op grond van deze wet is het verboden zonder omgevingsvergunning een Natura 2000-activiteit te verrichten, tenzij het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval. Een Natura 2000-activiteit is een: 'activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Er is in de wet geen definitie opgenomen van significant. Het gaat er om of een Natura 2000-activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl (Besluit kwaliteit leefomgeving). In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen.

2.3 Soortbescherming

2.3.1 Beschermde soorten

Soortenbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Er wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten en nationaal beschermde soorten (andere soorten). Het beschermingsregime is verschillend voor zowel de internationaal beschermde soorten (Vogel- en Habitatrichtlijn soorten) als de nationaal beschermde soorten.

Van de nationaal beschermde soorten kan de beschermde status per provincie verschillen, provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor (algemeen voorkomende) soorten.

2.3.2 Unielijstsoorten en Aziatische duizendknopen

In de Europese Unie geldt een verbod (EU-exotenverordening 1143/2014) op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal schadelijke exotische planten en dieren. Dit verbod is opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (artikel 11.108 lid 1) en de verboden soorten staan op de zogenaamde Unielijst. EU-lidstaten kunnen de Unielijst aanvullen met invasieve exoten die de nationale flora en fauna bedreigen. Het verbod geldt per 3 augustus 2016, op 15 augustus 2019 zijn 19 nieuwe soorten en op 2 augustus 2022 nog eens 22 nieuwe soorten toegevoegd aan de Unielijst.

Enkele Aziatische duizendknopen, zoals de Japanse duizendknoop, staan niet vermeld op de Unielijst. Toch worden de Aziatische duizendknopen gezien als de nummer één onder de invasieve exoten. Om verspreiding verdere van de Aziatische duizendknopen in Nederland te voorkomen, is er vanaf 1 januari 2022 een nationaal handels- en bezitsverbod van Aziatische duizendknopen van kracht. Dit geldt voor zowel planten, of delen of producten daarvan, die zich kunnen voortplanten.

In Nederland zijn de Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het beleid omtrent de uitvoering van maatregelen voor het uitroeien, beheersen en beheren van Unielijstsoorten. Veel provincies nemen Aziatische duizendknopen ook op in hun beleid van Unielijstsoorten. Eigenaren zijn verantwoordelijk voor de aanwezigheid van Unielijstsoorten binnen hun bezit en dienen trekkende maatregelen te nemen ter preventie, bestrijding of beheersing van Unielijstsoorten.

Aangezien eliminatie- en beheerplannen voor soorten op de Unielijst nog in ontwikkeling zijn, gaat deze quick scan alleen uit van een signalerende werking.

3. TOETSING

3.1 Onderzoeksmethodiek

Voordat een ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden, moet eerst onderzoek plaatsvinden in het kader van de natuurwetgeving (zie hoofdstuk 2). Bij de werkzaamheden moet er namelijk rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Het uitgevoerde onderzoek (quick scan) bestaat uit een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), het bekijken van de beschikbare soortgegevens en een veldverkenning, op basis waarvan uitspraken gedaan worden over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Vervolgens zijn voor alle (mogelijke) aanwezige beschermde soorten de effecten en eventuele gevolgen van de beoogde werkzaamheden beschreven.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens (analoog en digitaal) en gepubliceerde verspreidingsgegevens van bijvoorbeeld Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (RAVON, Zoogdiervereniging, etc.). Deze bronnen vermelden betrouwbare soortgegevens op basis van uurhokken (5 bij 5 kilometer). Dit betekent dat het zeer globale gegevens betreft.

Daarnaast is voorafgaand aan het veldbezoek en op 14 november 2024 de NDFF-database geraadpleegd waarbij met name gekeken is naar het voorkomen van beschermde soorten in, of binnen de invloedssfeer van, het plangebied.

Op 16 augustus 2023 heeft er een veldverkenning plaatsgevonden. Het doel van deze veldverkenning is om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en om de geschiktheid van het plangebied en haar omgeving voor de verschillende soortengroepen te beoordelen.

3.2 Beschermde gebieden

In het kader van Natura 2000 en de aanwijzing als Natuurnetwerk Nederland moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde habitattypen, habitatsoorten en/of wezenlijke waarden en kernkwaliteiten. De beoogde activiteit kan hierop effecten hebben.

3.2.1 Natura 2000

Het plangebied te Duiven ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied ligt op ruim 2,7 km afstand en betreft het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (Vogel- en Habitatrichtlijngebied). De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte die in de huidige situatie grotendeels is bebouwd en verhard, dan wel intensief beheerd en gebruikt wordt. Hierdoor is een relatie met de aangewezen soorten en habitats van de beschermde gebieden afwezig. Negatieve effecten (met uitzondering van stikstof, zie onderstaand) op het Natura 2000-gebied 'Rijntakken' zijn dan ook uit te sluiten.

Stikstof

De regelgeving en jurisprudentie rondom stikstof is constant in beweging. Ondanks dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op relatief grote afstand ligt kan stikstofdepositie een

aandachtspunt zijn voor dit project. Geadviseerd wordt om, op basis van de huidige regelgeving en jurisprudentie, voor dit project separaat een AERIUS-stikstofberekening uit te voeren en de effecten van de werkzaamheden op de stikstofdepositie in beschermde gebieden volledig in kaart te brengen.

3.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Hetzelfde gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied is ook aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN). In Gelderland is de NNN onderverdeeld in het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). De beoogde plannen hebben betrekking op een relatief kleine oppervlakte die in de huidige situatie grotendeels is bebouwd en verhard, dan wel intensief beheerd en gebruikt wordt. Door het intensieve beheer en gebruik van het plangebied en het bebouwde karakter van de omgeving, ontbreekt een relatie met de NNN.

3.3 Beschermde soorten

In het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Omgevingswet moet worden getoetst of er ter plaatse van de activiteit sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde activiteit kan biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Het plangebied is grotendeels bebouwd en verhard. De begroeiing is beperkt tot solitaire bomen met boomspiegels, heestervakken zonder ondergroei, moestuin en enkele verruigde delen. Aansluitend aan het plangebied staan, in het openbaar gebied, laanbomen in heestervakken. De meeste beplanting bestaat uit gecultiveerde soorten. Al deze objecten worden, of zijn tot voor kort, goed en intensief onderhouden. Hierin bevinden zich geen geschikte, bijzondere, groeiplaatsen voor beschermde vaatplanten. Ook zijn op de muren geen (beschermde) muurplanten aangetroffen. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Omgevingswet, omdat het geen natuurlijke groeiplaats betreft. De NDFF-database laat geen afwijkend beeld zien ten opzichte van bovenstaand beschreven waarnemingen.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied beschermde (algemeen vrijgestelde) soorten voor als woelrat (*Arvicola terrestris*), veldmuis (*Microtus arvalis*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), haas (*Lepus europeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), egel (*Erinaceus europeus*), huisspitsmuis (*Crociodura russula*), vos (*Vulpes vulpes*), bunzing (*Mustela putorius*) en ree (*Capreolus capreolus*).

Tevens komen in de omgeving de volgende nationaal beschermde soorten voor als eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), steenmarter (*Martes foina*), bunzing (*Mustela putorius*) en de internationaal beschermde soorten als bever (*Castor fiber*) en otter (*Lutra lutra*).

Te verwachten (algemene) soorten

Aangezien binnen het plangebied onverharde delen en dichte heestervakken aanwezig zijn, zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als egel en (spits)muizen niet uit te sluiten. De locatie ligt in de bebouwde kom, in een woonwijk en niet in de nabijheid van water; hierdoor zijn bever en otter uit te sluiten.

Eekhoorn

De eekhoorn is een echte boombewoner en leeft bij voorkeur in loof-, naald- of gemengd bos, maar komt ook voor in houtwallen, tuinen en parken. Ze komen ook voor in bebouwd gebied, mits er voldoende voedsel beschikbaar is. De voorkeur van de eekhoorn gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar), omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. Ze bouwen hun nesten voornamelijk (hoog) in bomen, maar gebruiken soms ook boomholten, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als nestplaats.

Binnen het plangebied, en aansluitend in de woonwijk, zijn geen grote groenstructuren aanwezig die geschikt leef- en foerageergebied vormen voor een eekhoorn. Ook zijn tijdens het veldbezoek geen sporen (foerageerresten en/of nesten) aangetroffen. Het voorkomen van de eekhoorn in het plangebied is uit te sluiten.

Steenmarter

De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied tal van schuilplaatsen, zoals in takkenhopen, boomholtes, dichte struwelen, op zolders en in kruipruimten; slechts een gering aantal hiervan wordt regelmatig gebruikt. In de zoogtijd van de jongen (maart t/m juni) worden schuilplaatsen wel permanent gebruikt. Vaak huist de steenmarter ook in ruimtes onder daken; een opening van 5 à 6 cm is daartoe voldoende. De soort klimt gemakkelijk, zowel in bomen als tegen gevels en muren. Het voedsel wordt gezocht langs lijnvormige elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen.

Op dit moment is het gebouw nog in gebruik en niet toegankelijk voor de steenmarter. Ook is het gebouw nog in een goede staat van onderhoud. Het voorkomen van essentiële functies (vaste rust- en verblijfplaatsen met name in de zoogtijd) binnen het plangebied is uit te sluiten.

Kleine marterachtigen (waaronder bunzing)

Hermelijnen leven vooral in kleinschalige en structuurrijke landschappen met veel natuurlijke elementen en overgangen. Er is een duidelijke binding met vochtig, nat terrein en oppervlaktewater. Wezels leven in gevarieerd en structuurrijk gebied met een afwisseling van bosschages, zoals ruig grasland en rietland bij water, op (boeren) erven en in groene delen van oudere steden en dorpen. De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie. De omvang van het leefgebied varieert van enkele (wezel) tot enkele honderden (bunzing) hectares, afhankelijk van het voedselaanbod.

Binnen het plangebied, en aansluitend in de woonwijk, zijn geen grote groenstructuren aanwezig die geschikt leef- en foerageergebied vormen voor kleine marterachtigen. Ook zijn tijdens het veldbezoek geen sporen aangetroffen die wijzen op het gebruik door kleine marterachtigen. Het voorkomen van kleine marterachtigen, waaronder de bunzing, in het plangebied is uit te sluiten.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens uit de NDFF-database en de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen, 2016) komen in de omgeving van het plangebied rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) voor.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen zijn aan de hand van hun voorkeur voor een verblijfplaats globaal onder te verdelen in twee groepen: gebouw- en boombewonende soorten. Ook zijn er soorten die beiden gebruiken als verblijfplaats. Daarnaast maken verschillende vleermuizen onderscheid tussen zomer- en winterverblijven. De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn het gehele jaar overwegend gebouwbewonende soorten, terwijl de rosse vleermuis overwegend in boomholtes verblijft.

Bomen

Tijdens het veldbezoek zijn alle bomen binnen het plangebied onderzocht op holtes. In de bomen zijn geen holtes aangetroffen. Aangezien sommige kronen vrij dicht zijn, is de aanwezigheid van holtes (of spleten) niet volledig uit te sluiten. Vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom niet volledig uit te sluiten. Negatieve effecten zijn bij het verwijderen van het groen niet uit te sluiten.

Bebouwing

Tijdens het veldbezoek is de bebouwing onderzocht op mogelijke invliegopeningen. Gebouwbewonende vleermuizen maken gebruik van spleten in gevels, spouwmuren, ruimtes achter daklijsten, etc. Het gebouw is voor vleermuizen toegankelijk via de gevelpannen, enkele open stootvoegen, kapotte eindpannen, dakranden, etc. Hierdoor is de bebouwing geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen; met name gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn daarom niet uit te sluiten. Negatieve effecten zijn bij de sloop (of verbouwing) niet uit te sluiten.

Enkele voorbeelden van voor vleermuizen geschikte openingen.

Massawinterverblijfplaats gewone dwergvleermuis:

Gezien het type gebouw (een laag schoolgebouw), gebruik en gebrek aan een grote diversiteit aan microklimaten (meer en minder vorstvrije ruimtes; afhankelijk van de buiten-/binnentemperatuur) kan het voorkomen van (massa)winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden uitgesloten in deze bebouwing.

Vliegroutes

Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen hun verblijfplaats en foerageergebied. Daarom kan het behoud van deze lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Aantasting van vliegroutes kan leiden tot indirecte aantasting van verblijfplaatsen.

De groenstructuren rondom en grenzend aan het plangebied kunnen een functie hebben als vliegroute voor diverse soorten vleermuizen. Het (tijdelijk) onderbreken van dergelijke vliegroutes, als gevolg van de werkzaamheden (met name indien bij de herinrichting van het plangebied ook de laanbomen rondom het plangebied moeten wijken), kan een negatief effect hebben op potentiële vliegroutes van deze soorten.

Foerageergebied

Binnen het plangebied en de directe omgeving is voor de meeste van de genoemde soorten vleermuizen geschikt foerageergebied aanwezig. Aangezien er voldoende alternatieven zijn in de omgeving van het plangebied, hebben de werkzaamheden geen negatief effect op essentieel foerageergebied van de vleermuizen.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen, zoals merel (*Turdus merula*), pimpelmees (*Parus caeruleus*), houtduif (*Columba palumbus*), turkse tortel (*Streptopelia decaocto*) en kauw (*Corvus monedula*). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. De Omgevingswet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen; het gaat erom of er een broedgeval aanwezig is (actieve broedplaatsen). De meeste soorten broeden in de periode van half maart tot half juli. Echter, buiten deze periode kunnen ook broedende vogels worden aangetroffen. Deze zijn, onverminderd de periode wanneer het broedgeval is, beschermd.

De provincie Gelderland heeft de periode waarin nesten van vogels beschermd zijn gedefinieerd in haar beleidsregels soortenbescherming als:

- vanaf de balts en de nestbouw;
- dat de vogel broedt en het nest nodig heeft om jongen groot te brengen; en
- van de verzorging van vliegvlugge jongen.

Jaarrond beschermde vogels

De provincie Gelderland heeft provinciale beleidsregels opgesteld ten aanzien van jaarrond beschermde soorten. Dat betekent dat van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd zijn. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in twee categorieën:

1. Soorten waarvan de nesten als permanente verblijfplaats kwalificeren (jaarrond beschermde nesten): boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), gierzwaluw (*Apus apus*), grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), havik (*Accipiter gentilis*), huismus (*Passer domesticus*), kerkuil (*Tyto alba*), oehoe (*Bubo bubo*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil (*Asio otus*), roek (*Corvus frugilegus*), slechtvalk (*Falco peregrinus*), sperwer (*Accipiter nisus*), steenuil (*Athene noctua*), wespandief (*Pernis apivorus*) en zwarte wouw (*Milvus migrans*);
2. Soorten waarvan de nesten als permanente verblijfplaats kunnen kwalificeren als er geen of onvoldoende alternatieve locaties aanwezig zijn (mogelijk jaarrond beschermde nesten). Dit

betreft een lijst van 37 soorten waaronder diverse bosvogels, boerenlandvogels en soorten die verblijven in de bebouwde omgeving zoals spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en huiswaluw (*Delichon urbicum*).

Gebouwbewonende soorten

Het gebouw is door de aanwezigheid van gevelpannen en kapotte eindpannen geschikt voor jaarrond beschermde gebouwbewonende soorten zoals gierwaluw en huismus. De huismus en gierwaluw zijn een jaarrond beschermde soorten. Negatieve effecten op de huismus en gierwaluw zijn, bij de sloop (of verbouwing) van het gebouw, dan ook niet uit te sluiten

Enkele voorbeelden van voor jaarrond beschermde vogels geschikte openingen.

Roofvogels en uilen

Van de jaarrond beschermde vogelsoorten (LNV, 2009) kunnen verschillende soorten roofvogels en uilen, zoals ransuil, buizerd en sperwer, ook in bomen in of aan de rand van de bebouwde kom of op binnenstedelijke locaties broeden. Vanwege het stedelijke karakter van het plangebied, de afwezigheid van grotere groenstructuren en het ontbreken van nesten (horsten) en bomen met grote holtes, is het voorkomen van in bomen broedende jaarrond beschermde vogels uit te sluiten.

Direct aansluitend aan het plangebied staan, in de achtertuin van Kastanjelaan 20 en 20a, grote coniferen. Deze coniferen zijn wel geschikt voor een soort als de ransuil. Vanwege de dichte kroon zijn nesten in deze coniferen niet zichtbaar. Geadviseerd wordt om deze soort mee te nemen in het onderzoek, zodat met deze soort, indien aanwezig, rekening gehouden kan worden in de planvorming.

3.3.5 Amfibieën, reptielen, vissen, insecten en overige soortengroepen

Het plangebied ligt in de bebouwde kom, heeft een stedelijk karakter en is grotendeels verhard en bebouwd. In een dergelijke omgeving komen geen nationaal of internationaal beschermde amfibieën (met uitzondering van algemene, vrijgestelde, soorten; zie onderstaand), reptielen, vissen, insecten (met uitzondering van sleedoornpage (*Thecla betulae*); zie onderstaand) en overige beschermde soorten voor. De habitateisen van de beschermde soorten binnen de bovengenoemde soortengroepen zijn vaak zeer locatie specifiek en gebonden aan meer natuurlijke biotopen. Dergelijke biotopen komen niet in het plangebied voor.

Landbiotoop van algemene amfibieënsoorten

Aangezien algemene amfibieënsoorten zich waarschijnlijk wel in wateren in de nabije omgeving voortplanten, is het voorkomen van deze amfibieën niet uit te sluiten. Waarschijnlijk is het voorkomen wel beperkt tot de bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*); beide zijn volgens de NDFF-database in de omgeving waargenomen. Deze soorten gaan na de metamorfose op het land naar voedsel zoeken. Hierbij kunnen ze grote afstanden afleggen. Aangezien de dieren op het land overwinteren, is het ook mogelijk dat er dieren in de winterperiode binnen het plangebied aanwezig zijn. Voor deze soorten geldt binnen de provincie Gelderland een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Sleedoornpage

De sleedoornpage leeft in een landschap waarin sleedoornstruweel of pruimen (waardplanten) en markante ontmoetingsbomen aanwezig zijn. Hieraan wordt vooral voldaan bij struwelen langs bosranden, weg- en spoorbermen, holle wegen en akkers. Daarnaast kan de soort vliegen in een stedelijke omgeving waar hij gebruik maakt van sleedoornstruwelen in parken en vrijstaande pruimen in tuinen. De sleedoornpage komt op zeker vier locaties in de bebouwde kom van Duiven voor (met name in parken (zoals het Droo Park op ruim 200 meter van het plangebied), maar ook in woonwijken waar waarschijnlijk sleedoorn staat in houtsingels). Op deze locaties zijn meerdere waarnemingen van de soort. In het plangebied is echter geen sleedoorn of pruimenboom waargenomen. Het voorkomen van de soort worden dan ook niet verwacht.

3.3.6 Unielijssoorten en Aziatische duizendknopen

Zoals toegelicht in paragraaf 2.3.2 heeft deze quick scan een signaleringsfunctie voor unielijssoorten en Aziatische duizendknopen. Uit de NDFF-database blijken de Unielijssoorten nijlgans (*Alopochen aegyptiaca*) en rode Amerikaanse rivierkreeft (*Procambarus clarkii*) voor te komen in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen Unielijssoorten en Aziatische duizendknopen in het plangebied zelf waargenomen.

4. CONCLUSIE

Het plangebied te Duiven betreft een schoolgebouw (inclusief schoolplein) waarop de bouw van woningen is beoogd. Ten behoeve van de bouw wordt het gebouw gesloopt en het groen verwijderd.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de gebiedsbescherming en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in de Omgevingswet dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Het plangebied te Duiven ligt niet in of binnen de invloedssfeer van een gebied dat is aangewezen als Natura 2000-gebied en/of NNN. Gebiedsbescherming is op deze locatie, met uitzondering van stikstof (zie onderstaand), niet aan de orde.

Stikstof

De regelgeving en jurisprudentie rondom stikstof is constant in beweging. Ondanks dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op relatief grote afstand ligt kan stikstofdepositie een aandachtspunt zijn voor dit project. Geadviseerd wordt om, op basis van de huidige regelgeving en jurisprudentie, voor dit project separaat een AERIUS-stikstofberekening uit te voeren en de effecten van de werkzaamheden op de stikstofdepositie in beschermde gebieden volledig in kaart te brengen.

4.2 Soortenbescherming

In het kader van soortenbescherming zoals geregeld in de Omgevingswet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten, zoals egel, algemeen voorkomende (spits)muizen, bruine kikker en gewone pad, zijn beschermd, maar vallen onder een algemene vrijstelling van de provincie Gelderland. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van deze vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. De zorgplicht (zie paragraaf 2.1 en bijlage 2) blijft onverminderd van toepassing.

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is strikter beschermd. Dit zijn soorten waarvoor een vergunningplicht geldt in het kader van de Omgevingswet. Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn huismus, gierzwaluw en soorten uit de soortgroep vleermuizen niet uit te sluiten binnen het plangebied. Daarnaast wordt geadviseerd om onderzoek naar de ransuil uit te voeren om het aansluitend gelegen perceel.

4.3 Consequenties

Gebiedsbescherming

Geadviseerd wordt om, op basis van de huidige regelgeving en jurisprudentie rondom stikstof, voor dit project separaat een AERIUS-stikstofberekening uit te voeren en de effecten van de werkzaamheden op de stikstofdepositie in beschermde gebieden volledig in kaart te brengen.

Soortenbescherming

De verkennende quick scan flora en fauna kan, op basis van het eenmalige veldbezoek, de aanwezigheid van in paragraaf 4.2 genoemde beschermde soorten niet op voorhand uitsluiten. Daarom moet nader onderzoek gedaan worden naar:

- **Vleermuizen**, gebouw- (en boom)bewonende soorten; met name gewone dwergvleermuis en mogelijk ook laatvlieger (bescherming conform artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming), onderzoeksperiodes: een volledig onderzoek naar vleermuizen bestaat uit twee onderzoeksperiodes; van half mei tot half juli (kraam- en zomerverblijfplaatsen) en van half augustus tot eind september (paar- en winterverblijfplaatsen). Beide onderzoeken dienen plaats te vinden om een volledig beeld te krijgen van de functie van het gebouw voor vleermuizen. (Massa)winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden niet verwacht. Gedurende het nader onderzoek naar gebouwbewonende soorten wordt gelijktijdig ook onderzoek gedaan naar het foeragegedrag en eventuele andere functies van het plangebied en de nabije omgeving;
- **Huismus** (bescherming conform artikel 11.37 Bal), onderzoeksperiode: 10 maart tot 20 juni, twee (periode 1 april tot 15 mei) of vier onderzoeksrondes;
- **Gierzwaluw** (bescherming conform artikel 11.37 Bal), onderzoeksperiode: 1 juni tot 15 juli, drie onderzoeksrondes (waarvan minimaal 1 inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli);
- **Ransuil** (bescherming conform artikel 11.37 Bal), onderzoeksperiode: begin maart tot en met half juni (half juli), twee onderzoeksrondes naar territoriaal gedrag en nestlocaties met behulp van een geluidsdrager (indien nodig).

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht, zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden vastgesteld. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een vergunning in het kader van de Omgevingswet noodzakelijk is. Bij een dergelijke vergunning worden vaak mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

4.3.1 Zorgplicht

Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert of activiteiten uitvoert die verslechterende of significant versturende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1^e lid Bal en art. 11.27, 1e lid Bal). Dat betekent dat in ieder geval een tweetal algemene voorwaarden vanuit deze specifieke zorgplicht (zie paragraaf 2.1 en bijlage 2) altijd van toepassing zijn:

- In het broedseizoen van vogels mogen, zonder controle voorafgaand door een ecooloog, de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. De start van werkzaamheden tijdens deze periode zou kunnen leiden tot verstoring, beschadiging of vernieling van nesten, rustplaatsen en eieren. Alle vogels zijn beschermd. Storing van vogels

is onder artikel 11.37 Bal (Vogelrichtlijn) toegestaan mits deze niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor vogels die ook staan vermeld onder artikel 11.46 Bal (Habitatrichtlijn, inclusief Verdragen van Bern en Bonn) is verstoren niet toegestaan.

- Op basis van de specifieke zorgplicht (zie ook bijlage 2) dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met de aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Daarnaast moeten dieren de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - Voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - Het beperken van verlichting tijdens de avonduren in voorjaar, zomer en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - De werkzaamheden starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen.

Op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben de provincies dit beleidsneutraal ingestoken ten aanzien van de zorgplicht. Uit de provinciale verordening of op basis van jurisprudentie zal op termijn moeten blijken of een nadere uitleg nodig is.

4.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Omgevingswet zijn er ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de (toekomstige) inrichting van het plangebied:

- Voor vleermuizen kunnen open stootvoegen aangebracht worden in muren, of vleermuiskasten worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte;
- Er kunnen neststenen worden aangebracht ten behoeve van huismussen en gierzwaluwen op >2,5 meter hoogte in de muur, of bij een steile dakvorm als dakpannen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nestmogelijkheden;
- Op het nieuwe dak kan een groendak worden aangebracht. Dit dak draagt bij aan de biodiversiteit, waterretentie en het voorkomen van hittestress;
- Het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse (autochtone) bes- en bloemdragende struiken en planten;
- Voor insecten kan een insectenhotel tegen de gevel of in de buitenruimte geplaatst worden. Een insectenhotel is nuttig voor allerlei insecten en heeft tevens een educatieve functie.

Uiteraard kan, als de plannen definitief zijn, ook een biodiversiteitsplan op maat worden gemaakt voor het plangebied. Een plan op maat houdt rekening met de mogelijkheden binnen de beoogde plannen en sluit aan bij de potenties van de omgeving.

BIJLAGE 1

Literatuurlijst

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. - Natuur in Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden, 2016.

Ministerie van LNV, Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep, 2009.

Websites:

www.ravon.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.gelderland.nl

www.rijksoverheid.nl

www.ndff.nl (uitvoerportaal)

www.verspreidingsatlas.nl

BIJLAGE 2

Omgevingswet

De Omgevingswet is een wet met daarin alle regels die betrekking hebben tot de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet regelt alles voor de ruimte waarin we wonen en werken; deelonderwerpen van het omgevingsrecht, zoals ruimtelijke ordening, water, milieu en natuur, zijn opgenomen in één wet.

De Omgevingswet (Ow) is een kaderwet. De nadere uitwerking vindt plaats in vier AMvB's:

- Het Omgevingsbesluit (Ob), regels voor burgers, bedrijven en bestuursorganen, de uitwerking van de instrumenten van de Omgevingswet in procedures en algemene bepalingen;
- Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), uitwerking normen en instructieregels voor bestuursorganen, o.a. kaders vergunningverlening;
- Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), uitwerking algemene regels voor activiteiten die rechtstreeks werken, waaronder vergunningplicht voor initiatiefnemers én overheden;
- Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), uitwerking algemene regels voor bouwwerken die rechtstreeks werken voor initiatiefnemers én overheden (voorheen het Bouwbesluit).

De Omgevingsregeling bevat een uitwerking en aanvulling van de regels in de wet en AMvB's op een meer gedetailleerd niveau, zoals bijvoorbeeld de aanvraag vereisten. De Omgevingswet regelt het belang van natuur als onderdeel van de fysieke leefomgeving.

Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming in de Ow bestaat uit een beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden, regels voor de aanwijzing en bescherming van het Natuurnetwerk Nederland en bijzondere natuurgebieden en landschappen. Hieronder zijn per gebiedscategorie de regels beknopt toegelicht.

Natura 2000

Indien gebiedsbescherming aan de orde is, zijn er verschillende stappen in onderzoek te onderscheiden: een Voortoets en afhankelijk van de conclusie in de Voortoets een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling.

Bij een Voortoets komen de volgende onderdelen aan bod:

- beschrijving van de bestaande en nieuwe situatie. In het geval van een wijziging van bedrijfsactiviteiten het in beeld brengen van de bestaande situatie en de gewijzigde bedrijfsactiviteiten;
- welke milieueffecten deze (bedrijfs)activiteiten hebben op de omgeving;
- welke van de soorten en habitats, waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden, schade ondervinden;
- welke (bedrijfsmatige) activiteiten kunnen leiden tot effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat een ruimtelijke ingreep geen negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied dan is het onderzoek gereed. Indien uit de voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep

een negatief effect heeft op het Natura 2000-gebied, maar zeker niet significant negatief, dan moet een Verstorings- en Verslechteringstoets worden opgesteld. Indien uit de Voortoets blijkt dat de ruimtelijke ingreep een negatief effect heeft en mogelijk ook een significant negatief effect dan moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. De regels waar een Passende Beoordeling aan moet voldoen staan in art. 16.53c Ow en art. 8.74b Bkl.

Een Verstorings- en Verslechteringstoets of een Passende Beoordeling vormt de basis voor de aanvraag voor een vergunning. Een 'Natura 2000-activiteit' is vergunningplichtig (art. 5.1, lid 1 Ow), tenzij er sprake is van een 'vergunningsvrij geval' (art. 11.16 t/m 11.21 Bal).

Natuurnetwerk Nederland

De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening en vindt zijn uitwerking in de omgevingsplannen van de verschillende provincies. De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie en uitgewerkt in natuurbeheerplannen waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven door middel van natuurbeheertypen.

Bijzondere natuurgebieden en landschappen

Het Rijk kan bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen vooruitlopend op de aanwijzing of begrenzing als Natura 2000-gebied, bijvoorbeeld als het gaat om compensatie voor handelingen die leiden tot een significant gevolg of als het gaat om gebieden die nodig zijn om de doelstellingen van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn te bereiken. De provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen.

Zorgplicht

In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden. Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1^e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten.

Soortenbescherming

Soortenbescherming is onder de omgevingswet aan de orde bij 'een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten' zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet.

Voor soortenbescherming wordt onderscheid gemaakt tussen internationaal beschermde soorten (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, verdragen van Bern en Bonn) en nationaal beschermde soorten ('andere soorten').

Er zijn schadelijke handelingen beschreven die leiden tot een vergunningplicht (artikel 11.37, 11.46 en 11.54 van het Bal). In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 Bal zijn de verschillende soortenbeschermingsregimes opgenomen en onder iedere paragraaf zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven.

Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal):

- het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1 Vogelrichtlijn;
- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
- het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels;
- het opzettelijk storen van vogels.

Het verbod op het opzettelijk storen van vogels, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort.

Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal):

- het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren (genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn)
- het opzettelijk verstoren van dieren
- het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren
- het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Schadelijke handelingen andere soorten (art. 11.54 Bal):

- het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren;
- het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B.

Het verbod geldt niet voor bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Zorgplicht

Naast de bovenstaand beschreven verboden kent de Omgevingswet een zorgplicht. In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat. Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1° lid Bal). In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht

voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vogelrichtlijn en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2^e lid Vogelrichtlijn;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Habitatrichtlijn;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal);
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun ei eren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben.

De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen.

Procedurele consequenties

Het is verboden zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (artikel 5.1 lid 2 onder g van de Omgevingswet). Op dit verbod gelden enkele uitzonderingen. Voor instandhoudings- en passende maatregelen in het kader van het bereiken van Natura 2000-doelstellingen geldt een uitzondering van de vergunningplicht voor schadelijke handelingen. In het Bal zijn verder een aantal vergunningsvrije gevallen aangewezen per beschermingsregime waarvoor derhalve geen vergunningplicht geldt. Het betreft het onder meer de volgende gevallen:

- In een programma aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. een Natura 2000-beheerplan);
- In een omgevingsverordening aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de provincie vrijgestelde soorten en handelingen);
- In een ministeriële regeling aangewezen flora- en fauna-activiteiten (bijv. de door de Minister voor N&S vrijgestelde soorten en handelingen. In art. 4.31 Or zijn de flora- en fauna-activiteiten genoemd in art. 11.54 Bal aangewezen als vergunningvrij voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkelingen of inrichting van gebieden (inclusief gebruik) voor de soorten in bijlage VIIc Or);
- Flora- en fauna-activiteiten die aantoonbaar worden uitgevoerd conform een per ministeriële regeling aangewezen gedragscode¹.

¹ In een gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schade van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Een vergunning is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd.

Voor ruimtelijke ingrepen is het van belang te toetsen of er sprake is van schadelijke handelingen. Voor vogelrichtlijn soorten is het bijvoorbeeld van belang te beoordelen of een verstoring van wezenlijke invloed is. Voor de 'andere soorten' (nationaal beschermde soorten) zijn er per provincie lijsten opgesteld met soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt. Over het algemeen zijn dit de meer algemeen voorkomende soorten zoals het de bruine kikker of de vos.

Een omgevingsvergunning Flora- en fauna-activiteit kan alleen worden verleend wanneer wordt voldaan aan de beoordelingsregels zoals beschreven in paragraaf 8.6.2 van het Bkl. De drie basisvoorwaarden zijn:

1. De activiteiten zijn noodzakelijk in het kader van een voor de Ow geldig belang;
2. Er is geen andere bevredigende oplossing;
3. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de aangevraagde soort.

Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit moet als eerste een belang worden aangetoond op grond waarvan een vergunning kan worden verkregen voor de schadelijke handelingen. Voor Vogelrichtlijn soorten moet een belang worden aangetoond zoals opgenomen in de Vogelrichtlijn. Voor ruimtelijke ingrepen zijn dat:

- volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna.

Voor habitatrichtlijnsoorten en soorten van Bern en Bonn zijn dat:

- bescherming van de wilde flora of fauna, of instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

Voor nationaal beschermde soorten is dat:

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.